

Şairül İslam Yunus Kokan Sözleri 3

– Şairülİslam · 15 Ağustos 2020

- 540) İnsan bu âleme sadece yiyip içip rahatça yaşamak için gönderilmemiştir. Kendisine verilen istidatlar, insanı ulvi bir gayeye sevk etmektedir. Bu istidatların başında da tefekkür gelmektedir. İnsanı insan yapan da akıl ve tefekkür değil midir?
- 541) Her insanın kendine: "Kimim ve neyim? Bu âleme nereden geldim? Nereye gidiyorum?" şeklinde sorular sorması akıl ve hikmetin gereğidir.
- 542) İnsan öncelikle kendini okumalı, düşünmeli, fehmetmelidir.
- 543) Ey insan! Sen bir hiç iken seni adem âleminden vücûd âlemine çıkararak Âlemlerin Rabbi Allah'tan başka kimdir? O Allah ki seni adem zulûmatından kurtardı. Taş yapmadı, bitki yapmadı, hayvan yapmadı, eşref-i mahlûkat olan insan keyfiyetinde yarattı.
- 544) Allah'tan başka hangi güç, hangi ilim bir damla suyu; gören, işiten, düşünen ve konuşan bir insan suretine dönüştürebilir?
- 545) Bir damla suyu terbiye ederek onu erkek ya da dişi olarak hangi keyfiyette yaratacağını tercih etmek, ona gözler ve kulaklar, eller ve ayaklar, dil ve dudaklar vermek; onu gören, işiten, düşünen ve konuşan bir insan suretine dönüştürmek elbette yalnızca külli irade sahibi Âlemlerin Rabbi Allah'ın işidir.
- 546) Hâlık-ı Basîr-i Hakîm insanın gözlerini en güzel şekilde yaratmış, yerli yerine koymuş ve kirpiklerle korumuştur.
- 547) Bizleri hiçten, yoktan var eden ve bizlere gözler açan Âlemlerin Rabbi Allah, elbette ki gözlerimizi ve gözlerimizin gördüğünü layığıyla görür. Basit bir gözlüğü yapan bir gözlükçü nasıl ki o gözlüğün gördüğünü görerek o gözlüğü icat ediyorsa, bize gözü ihsan eden Basîr-i Zülcelâl-i Ve'l-İkrâm da şüphesiz ki gözlerimizi ve gözlerimizin gördüğünü görmemekten münezzehtir ve pek yücedir.
- 548) Maddî anlamda en fakir bir insana dahi: "İki gözünü bana ver, mukabilinde tüm dünya senin olsun!" deseniz hiç düşünmeden: "Ben görmedikten sonra dünyayı ne yapayım?" diyecektir. O hâlde dünyadan daha değerli olan bu gözlerimiz için dünya kadar şükretsek yine de azdır.
- 549) Bize kulaklar açan ve sesleri kulaklarımıza saçan Âlemlerin Rabbi Allah kuşkusuz bizi, tüm mahlûkatın sesini ve kulaklarımızın işittiğini hakkıyla işitir. Basit bir işitme cihazını yapan bir kişi nasıl ki o cihazın fark ettiği sesleri fark edip, tabiri caizse işittiğini işiterek o cihazı icat ediyorsa, bize kulağı ihsan eden Semî-i Zülcelâl-i Ve'l-İkrâm da şüphesiz ki sesleri ve kulaklarımızın işittiğini işitmekten münezzehtir ve pek yücedir.
- 550) Allah insanoğluna dil diye tesmiye ettiğimiz öyle bir nimet vermiştir ki bu küçücük et parçası sayesinde hem Hâlık-ı Hakîm'in yarattığı nihayetsiz tatları ayırt ederiz hem de aklımıza, ruhumuza, kalbimize tercüman olan bu dil sayesinde kendimizi ifade ederiz.
- 551) Sâni'-i Hakîm insanı her bir azasıyla bir sanat eseri olarak halk etmiş ve yine her bir azasına ayrı ayrı hikmetler takmıştır.
- 552) Saçlar, kaşlar ve kirpikler üçü de görünüş itibariyle birer kıl olmasına rağmen, Sâni'-i Hakîm-i Adl-i Hafîz saçlar ve kirpiklere bir ölçü, bir sınır koymuştur.

- 553) Bir A4 kâğıdı kadar küçük bir alanda aynı azaları yerleştirmek suretiyle böyle nihayetsiz simaları halk etmek her şeyin yaratıcısına has öyle mükemmel bir tasarruftur ki akılları hayrette bırakıyor.
- 554) Hâlık-ı Hakîm-i Kadîr-i Zülcelâl'in varlığını ve birliğini ilân ve ispat eden iki çeşit âyeti vardır:
- 1) Kelam sıfatından gelen, Cebrail (a.s) aracılığıyla vahiy yoluyla indirdiği âyetler.
 - 2) Kudret sıfatından gelen, kitab-ı kâinattaki her bir mahlûku üzerinde tecelli eden âyetler ki buna tekvini âyetler diyoruz.
- 555) Kelam sıfatından gelen okuduğumuz Kur'an-ı Kerim ile kudret sıfatından gelen tabiri caizse kitab-ı kâinat olan Kur'an ve bu iki kitaba ait âyetler karşılıklı olarak birbirine işaret eder, birbirini izah, ispat ve tefsir eder.
- 556) Kur'an'ı indiren, kitab-ı kâinatı yaratandan başkası olmadığı gibi, şu kitab-ı mûcize-i kâinatı halk eden de Kur'an'ı indirenden gayrısı değildir. O hâlde müessir elbette eserini anlatacak, izah edecek ve tefsir edecektir.
- 557) O Allah ki sizi bu dünya sarayına bir misafir yolcu, çiçeklerle müzeyyen yeryüzü sergisine bir misafir seyirci olarak göndermiş; onun üzerinde dolaşır ve Sâni'-i Hakîm'in sanat eserlerini temaşa edersiniz. Dünya misafırhanesine, dünya sarayına o koca güneşi bir lamba, bir soba yapmış. Yine geceleri zifiri karanlıkta kalmayın diye ay'ı o saray ahalisine bir kandil ve yıldızları da mumlar kılmış. Hâl böyleyken nasıl bu işleri görmezden gelir, tesadüfe verir de Hâlıkınızı inkâr edersiniz?
- 558) Bu şuursuz ve iradesiz rüzgârlar bizi bilmez ve sesimizi duymaz ki bize şefkat ederek yağmur yüklü bulutları bizim için kaldırıp muhtaç olduğumuz yere sevk etsin! O bulutları, rüzgârları istihdam ederek dilediği yere sevk eden Semi'-i-Mucîb'tir, Basîr-i Kadîr'dir, Hakîm-i Mutlak'tır.
- 559) Kadîr-i Ezeli, Hakîm-i Ebedi tarafından gök ile yer arasında boşlukta durdurulan bulutun ne akli var ne ilmi, ne şefkati var ne iradesi, ne hikmeti var ne de kudreti. O hâlde bize yağmuru getiren bu şuursuz bulutlar değil; bizi yaratan ve yaşatan, her türlü ihtiyacımızı görüp gözetten Âlemlerin Rabbi Allah'tır ki o bulutlar O'nun mülkünde ancak bir perdedir, onları su ile dolduran muhtaçlara koşturan Kadîr-i Rahim'dir.
- 560) Katarat-ı yağmur (bilhassa da dolular) öyle mizanlı, öyle intizamlı ve hikmetli bir şekilde halk ediliyor ve indiriliyor ki fırtınalar ve dehşetli rüzgârlara rağmen o mizan ve nizam bozulmuyor, bu katreler birleşerek muzır maddeler hâline gelmiyor. Hikmet ve rahmetle halk edilen yağmur, mizan ve intizamlı yeryüzüne gönderiliyor; gayet hikmetli işlerde şuurkârane istihdam ediliyor. O hâlde bu işleri yapan akılsız, ilimsiz, şuursuz, iradesiz yağmur taneleri değil; Vâhid-i Ehad, Rahmân-ı Kadîr, Rahîm-i Hakîm-i Hâkim'dir.
- 561) Gök gürültüsü ve gürlemesi de Âlemlerin Rabbi Allah'ın azâmet ve kibriyasını haykırır ve ilân eder, O'nu hamd ile tesbih eder.
- 562) Nasıl olur da sizi yaratıp yeri size bir döşek, semayı bir bina, bir tavan yapıp, o nihayetsiz rızıklarla sizi besleyen Rabbinize ortak koşarsınız? Hiç düşünmüyor musunuz? Allah'tan başka taptığınız hiçbir şey ne bir zerreyi yaratabilir ne de sizi rızıklandırabilir.
- 563) Sizi yaratmada, yaşatmada, rızıklandırmada ve hiçbir yerde, hiçbir şeyde, hiçbir şekilde; hiçbir şeriki, hiçbir ortağı ve hiçbir dengi olmayan Allah'ın elbette ibadette de hiçbir ortağı yoktur.
- 564) Tüm insanlar da aslında acz, zaaf ve fakr ile yer yüzünde bir bebek gibidir. Yeryüzü Allah'ın

kusursuz esma ve sıfatları ile onları bağrında barındırır ve sütü ile besler.

565) Arzı halk eden Hâlık-ı Hakîm, yeryüzünde insanlar sarsılmasın diye ağır baskılar yaptı. Yani Mevlevî gibi döndürülen dünyamız bu hareketiyle insanları çalkalayıp sıkıntıya sokmasın diye o yeryüzünde suya mukabil dağlar da halk edildi.

566) Hâlık-ı Hakîm; tarımsal ürün çeşitliliği, akarsular için su deposu, muhtelif hayvanlar için yaşam alanı, yer altı kaynaklarının depo alanı olması ve hakeza birçok hikmetle halk ettiği dağları aynı zamanda, küre-i arzın hareketi hengâmında dengenin sağlanması ve yeryüzünün sarsılmaması için de kazıklar kılmıştır.

567) Allah'ın yarattığı her şey aslında bir mûcizedir, yeter ki biz bakmasını bilelim.

568) Ey insan! Gel şimdi bak şu toprağa ki aynı topraktan limon, portakal, greyfurt, üzüm, zeytin, nar, muz, incir, erik, badem, kayısı ve hakeza türlü türlü meyveler, bitkiler çıkarılıyor. Aynı su ile sulandıkları hâlde bunların kokuları, renkleri, şekilleri, tatları birbirinden farklıdır. Bazıları tatlı, bazıları ekşidir. Bütün bu farklılıkları yapan; akli, ilmi, iradesi, kudreti, şefkati olmayan, seni tanımayan ve bilmeyen şu şuursuz toprak mı? Yoksa seni hiçten, yoktan halk eden, sana bir dil ve iki dudak veren, şefkatiyle midenin ve bedeninin her türlü ihtiyaçlarına cevap veren, yeryüzünü sana sofraya gibi seren Hâlık-ı Vâhid-i Ehad, Rezzak-ı Kadîr-i Zülcelâl mi? Elbette Allah diyeceksin! O hâlde hiçbir şeyi O'na ortak koşma! Ve hiçbir şeyi O'nun kudretinden uzak görme!

569) Ey insan! Senin Rabbin O'dur ki sendeki nihayetsiz acz, fakr ve zaafa binaen inek, deve, keçi ve koyun gibi hayvanları nihayetsiz kudreti, ğınası ve kuvvetiyle senin için âdeti bir süt fabrikası hükmüne getirmiş, seni bir bebek misillü şu arz beşiğinde rahmetiyle rızıklandırır ve şefkatiyle besler. İşte bu tasarrufuyla sana varlığını ve birliğini; esma ve sıfatının nihayetsiz güzelliklerini ve her türlü noksanlıktan münezzehiyetini ilân eder. Sen dahi O'nu eserleriyle ve bu muhteşem tasarrufları ile bil ve tanı!

570) Akli ve ilmi olmayan bir arının elindeki malzemeyi israf etmeden âdeti profesyonel bir matematikçi gibi en hikmetli şekil olan düzgün altıgen şeklinde petek yapması, mükemmel bir iş bölümü ile çalışması; her bir ağaca, her bir bitkiye giderek bal özü toplaması, (güya insanları düşünüp, onlara acıyıp şefkat ederek!) şifalı ve mugaddî balı yapması, üstelik karnındaki bal ile vücudundaki zehiri birbirine karıştırmaması açık bir şekilde gösterir ve ilân eder ki bütün bu işleri yapan Hâlık-ı Hakîm, Kadîr-i Mutlak, Şâfi-i Rezzak-ı Rahim Âlemlerin Rabbi Allah'tır.

571) Allah'ı unutup, O'ndan gaflet ederek ve O'nu bir tarafa bırakarak yalvardığınız o uydurma ilahlarınız, kendilerinden medet beklediğiniz o sözde ilahlarınız var ya, onların hepsi toplansalar, bir araya gelseler bir sinek dahi yaratamazlar.

572) Bir sineği yaratamamanın verdiği eziklik, bir fili yahut deveyi halk edememenin verdiği eziklikten daha azımdır. Çünkü insan sineği fil ve deveye göre daha âciz ve zayıf görmektedir.

573) Bir hasta kendisine reçete yazan doktora ne ihtiyacın var ki bana beş tane ilaç yazmışsın diyemeyeceği gibi gaflet illetine müptela insan da: (hâşâ) "Allah'ın benim ibadetlerime ne ihtiyacı var ki?" diyemez. Zira hasta olan, her şeye ve ilaç-ı hidayet kullanmaya muhtaç olan da kendisidir. Şâfi-i Hakîm-i Samed ancak Âlemlerin Rabbi Allah'tır.

574) Ey gafil insan! Yakînen bil ki tüm kâinat Allah'ın mülküdür ve kâinattaki ve mahlûkattaki bütün tasarruf O'nun ilmi ile, O'nun iradesi ile ve O'nun kudreti ile, her şey O Kayyum-u Baki ile kaimdir,

yalnızca O'nun ile vardır, O'nun dilemesi ile devam eder. O hâlde O Kayyum-u Baki'ye iman ve tevhid ile teslim ve tevekkül ile ubudiyet ve dua ile istinad et ve iltica et ki saadet-i dareyne mazhar olasın!

575) Tatlı ve tuzlu su bir olmadığı gibi muvahhidle müşrik, müminle kâfir, salihle fâsık, iyi ile kötü de bir olmaz.

576) Ey insanlar! İşte gemileri görüyorsunuz denizin dağlar gibi dalgalarını yarıp, içindeki insanları, ağır ağır yükleri ve eşyaları taşıyor. Hâl böyleyken denizde batmadan ilerliyor. Zira onlar; Kayyum- Ezeli'nin, Kadîr-i Bâkî'nin, Vâhid-i Ehad'in mülkünde, O'nun koyduğu kanunla ve O'nun külli iradesiyle ve izniyle yürürler. Bu Âlemlerin Rabbi Allah'ın size büyük lütfudur ki gemilere binip, uzak diyarlara selametle gidip çeşitli ticaretler yapıyorsunuz. Hem o denizlerden taze etler yiyorsunuz, ziynet eşyaları çıkarıyorsunuz. Gemiyi ve denizi sizin hizmetinize, sizin emrinize veren Allah her türlü noksanlıktan münezzehtir ve çok yücedir.

577) Ey insan! Denizler ve nehirler; sayıları adedince ve hikmetleri ve faydaları adedince ve içlerindeki mahlûkat adedince ve o mahlûkatın hikmetleri ve faydaları ve sanatları ve tezyinatları adedince binler, yüz binler ve hadsiz diller ile O Vâcib-ül Vücut'un, Sâni'i-i Hakîm'in, Hafız-i Adl'in, Hâlık-ı Bedî'in, Musavvir-i Vâhid-i Ehad'in varlığına ve birliğine ve nihayetsiz hikmetine ayrı ayrı dillerle işaret ve şehâdet ederler; hayat, basar, ilim, irade, kudret sıfatlarının mükemmel tecellilerine ayinedirler.

578) Yaratan'ın yarattığını bilmemesi mümkün mü? Hâşâ ve kellâ!

579) Alîm-i Külli Şey', Vâhid-i Ehad'in kendisine ihsan ettiği cüzi bir akıl ve iradeyle basit bir bilgisayarı ve cep telefonunu icat eden bir insan dahi kendi ürettiği o bilgisayarın ve cep telefonunun çalışma standartlarını, kamerasını, işletim sistemini ve hakeza tüm özelliklerini bilsin de Hâlık-ı Külli Şey', Alîm-i Mutlak mahlûkatını, mülkünü ve mülkünde cereyan eden hâdisatı bilmesin, öyle mi? Hâşâ ve kellâ! Evet, Hâlık-ı Kâinat'ın elbette kâinatı ve mahlûkatı ve mülkünde cereyan eden hâdisatı bilmemesi mümkün değildir.

580) Ne bir nefis, Ne bir nefes, Ne bir ins, Ne bir cin, Ne bir hayvan, Ne bir nebat, Ne bir toprak, Ne bir yaprak, Ne bir hayat, Ne bir memet, Ne bir niyet, Ne bir duygu, Ne bir düşünce, Ne bir söz, Ne bir ses, Ne bir göz, Ne bir bakış, Ne bir eser, Ne bir fil, Ne bir iş, Ne bir sistem, Ne bir organ, Ne bir doku, Ne bir hücre, Ne bir molekül, Ne bir atom, Ne bir zerre ve hakeza hiçbir şey O'nun ilim dairesinin haricinde değildir, hiçbir şey O'ndan gizlenmez ve gizlenemez; O'nun ilmi her şeyi kuşatmıştır.

581) Bütün nefisler ve nefesler ve kalpler ve maddi ve manevî ameller O'nun ilmiyle ve O'nun dilemesiyledir. O yaratmayınca ve dilemeyince hiçbir nefes alınamaz, hiçbir nefis yaşayamaz, hiçbir göz göremez, hiçbir dil konuşamaz, hiçbir zerre yerinden oynamaz, oynayamaz ve hakeza...

582) Hâlık-ı Külli Şey' her an yeni bir yaratma ile mahlûkatının yardımına ve imdadına yetişmezse hiçbir mahlûk kendi ihtiyacını halk edemez ve onu kendine getiremez ve o hayatı idame ettiremez.

583)Ey insan! Sen ki eşref-i mahlûkat olarak yaratılmışken ve akilla donatılmışken bir elmayı yapamıyorsun. Hâlık-ı Hakîm, Rezzak-ı Kerîm'in o mûcize nimetini nasıl olur da akli, şuuru, ilmi ve hikmeti ve kudreti olmayan zerrat-ı havaya yahut zerrat-ı toprağa verirsin?

584) Dilim dilim olan portakalı yaratan O Zât'tır ki gökleri direksiz yükseltmiştir ve kudretiyle koca küre-i arzı boşlukta Mevlvî gibi döndürür, mevsimleri değiştirir, muhit ilmi ve külli iradesiyle ve mükemmel rahmetiyle onu halk eder ve keremiyle sana ikram eder.

585) Nasıl ki tüm kâinat ve mahlûkat Allah'ın varlığına ve birliğine nihayetsiz dillerle şehâdet eder, öyle de tüm vahiyler, semavi suhuf lar ve mukaddes kitaplar da Allah'ın varlığına ve birliğine mükemmel ve ekmel ve sarsılmaz bir şekilde şehâdet eder.

586) İnsanlığın en mümtaz şahsiyetleri olan, kendilerinden hiçbir yalan sudur etmeyen, hiçbir menfaat gözetmeyen, muhtelif zamanlarda gönderilen ve mûcizelerine istinaden davalarını ilân eden yüz yirmi dört bin peygamber لَّا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ diyerek Allah'ın varlığını ve birliğini anlatıp insanlığı tevhide davet etmiştir.

587) Şimdi düşün ey insan! Asla yalan söylemeyen ve bulunduğu toplumdaki herkesin doğruluğuna şehâdet ettiği yüz yirmi dört bin kişi muhtelif zamanlarda gelip dese: "Şu dağın arkasında bir ateş var!" Artık bundan hiç şüphe edilir mi? Yahut bu haber duymazdan gelinebilir mi?

588) Yüz yirmi dört bin peygamberin mûcizelerine istinaden iddia ettiği ve tüm kâinatın ve mahlûkatın lisan-ı hâlleriyle şehâdet ettiği bu dava hakkında, göklerin ve yerin yaratıcısı hakkında nasıl olur da şüphe edilir? Onların verdiği bu haber nasıl duymazdan gelinir? Bu haberi tasdik etmeyen, o mümtaz şahsiyetlere inanmayan nasıl bir çıkmaza girer? Kendini nasıl bir azaba müstahak eder? Bak! Düşün! Ve imanın hadsiz delillerini, küfrün nihayetsiz muhâliyetini gör!

589) Ey insan! Nasıl ki bir köyde iki muhtar, bir şehirde iki vali, bir ülkede iki başkan olmuyorsa ve olamıyorsa öyle de son derece mükemmel ve intizamlı ve tüm mahlûkatıyla nihayet derecede mizanlı ve hikmetli şu kâinatta da birden fazla ilah olmaz ve olamaz!

590) Âlemlerin Rabbi Allah yaratılanların ve mülkün ve onlardaki tasarrufun tek sahibi, tek hâkimidir. O, yarattıklarının ve eserlerinin ve müşahede edilen mahlûkatının şehâdetiyle gökleri direksiz yükseltip semavat âlemindeki milyarlarca galaksileri, milyarlarca gezegenleri, kentilyonlarca yıldızları o müthiş büyüklükleri ile birlikte, müthiş bir sür'atle düşürmeden boşlukta durduran, birbirine çarpıtmadan hep birlikte gezdiren ve döndüren sonsuz kudretiyle yüceler yücesidir ve her türlü noksanlıktan münezzehtir. Her şey O'nun emir ve iradesiyle, hüküm ve kudretiyle cereyan eder. Mülkün ve mahlûkatın tek sahibi olduğu gibi, külli iradesiyle dilediğini dilediği şekilde noksansız ve kusursuz bir şekilde yapmaya kâdirdir. Her istediğini kendi kudretiyle yapar. Hiçbir yardımcıya ve hiçbir vekile ve hiçbir vasıtaya ihtiyacı yoktur.

591) Zaman, tümüyle algılayana bağlı, göreceli bir mefhumdur. Zamanın göreceliği, rüyada aşikâr bir biçimde yaşanır. Rüya âleminde gördüklerimizin ve yaşadıklarımızın saatlerce sürdüğünü hissetsek de gerçekte, dünya âleminde tüm gördüklerimiz ve yaşadıklarımız birkaç dakika ve hatta birkaç saniyede gerçekleşmiştir.

592) Vücûd sücudu iktiza eder.

593) Nasıl ki iyi bir ressamı çizdiği resimlerle, iyi bir ustayı ürettiği eserlerle tanıyorsak öyle de bu misafırhane-i dünyada Âlemlerin Rabbi Allah'ı halk ettiği mucizevi sanat eserleriyle tanımakta ve O'nun isim ve sıfatlarını bu eserlerle idrak edebilmekteyiz.

594) İnsanın yaratılmasının ve bu dünyada misafır edilmesinin sebebi ve hikmeti Allah'ı layığıyla tanımak ve O'na hakkıyla kul olup ibadet etmektir.

595) Hiç şiir yazmamış kimselerin şiir hakkında yapmış oldukları tanımlar klasiktir ve bir ezberden ibarettir.

- 596) Şiir, az sözle çok şey anlatma sanatıdır.
- 597) Şiir, bir hikmet arayışıdır.
- 598) Şiir; söz sanatının şahıdır, padişahıdır.
- 599) Şiir, ruhun kanat çırpışıdır.
- 600) Şiir; dilin ve kelimelerin keşşafıdır.
- 601) Şiir, duyguların tercümanıdır.
- 602) Şiir; edebiyatın suyudur, ışığıdır.
- 603) Şiir, kelimelerin yepyeni manalar ile buluşması ve dost olmasıdır.
- 604) Şiir; kelimelerin dinidir, mezhebidir, meşrebidir.
- 605) Şiir; bir hünerdir, müthiş bir marifettir.
- 606) Şiir; bir sanattır, dizelerden mürekkep bir kanattır.
- 607) Şiir; gayelerin, hedeflerin ve emellerin haritasıdır.
- 608) Şiir; bir hitaptır ve bir kitaptır.
- 609) Şiir; gönlün aynasıdır, yansımasıdır.
- 610) Şiir; kalp ve ruhun lisanıdır.
- 611) Şiir, hayal perdesi arkasındaki hakikat kapılarının anahtarıdır.
- 612) Şiir, gönül denizinin kıyısıdır.
- 613) Şiir, duyguların zirvesidir.
- 614) Şiir, ruhun tercümesidir.
- 615) Şiir, aşkın müfessiridir.
- 616) Şiir, edebiyatın direğidir.
- 617) Şiir, kelimelerin hadsiz kombinasyonu içinde en hikmetli olanı tercih edebilmektir.
- 618) Şiir; manayı inşa ve ihya etmektir.
- 619) Şiir, kelimelere ruh üflemeektir.
- 620) Şiir, kelimelere anlam yüklemektir.
- 621) Şiir, insan olan insanın vazgeçilmezidir.
- 622) Şiir, lafız cesedine mana ruhunun gönderilmesidir.
- 623) Şiir, sırlar âlemine yolculuk etmektir.
- 624) Şiir, hasret çeken kelimelerin visalidir.
- 625) Şiir; fikrin ve zikrin hazmedilmiş şeklidir.
- 626) Şiir; bir ahenktir, kendinden geçmektir.
- 627) Şiir; nehir misillü bir akıştır, muhteşem bir nakıştır.
- 628) Şiir; bir araçtır, en tesirli ilaçtır.
- 629) Şiir; yeniliklerin ve yeni ilklerin habercisidir.
- 630) Şiir; bir dilektir, bükülmez bir bilektir.
- 631) Şiir; hür bir nefestir, en gür sestir.
- 632) Şiir; bir koşuştur, kanatlanıp uçuştur.
- 633) Şiir; kelimeleri yemek, mideye indirmek ve sindirmektir.
- 634) Şiir; hakikati hikmete bindirmektir, acıları dindirmektir.

- 635) Şiir sözcükleri kalp havanında duygu tokmağıyla dövmek, akıl eleğinden geçirip gözyaşıyla yoğurmak ve aşk fırınında pişirmektir.
- 636) Şiir; hikmet ve hakikat hazinesidir.
- 637) Şiir, hatiplerin şerbetidir.
- 638) Şiir, beşer sözünün güneşidir.
- 639) Şiir, duyguların kütüphanesidir.
- 640) Şiir, dilin mürebbisidir.
- 641) Şiir, nesrin mürşididir.
- 642) Şiir; hem bir dua, hem bir hikmet, hem bir nimet, hem bir ibret, hem bir davet, hem bir fikir, hem bir zikirdir.
- 643) İşte geliyor Yûnus, ne Cezayir, ne Tunus feth-i kalp umudumuz.
- 644) Fetih fetih dediniz, yürekleri yumdunuz. Feth-i ekber feth-i kulûb, nasıl da unuttunuz?
- 645) Mabetler yaptınız, gönülleri yıktınız. Biz gönül yapacağız, feth-i kalp umudumuz.
- 646) Hakk emridir sabır, kavli-leyyin bir tavır. Aşk kokan bir sadır, feth-i kalp umudumuz.
- 647) Merkeze vahyi alalım, sünnetten kopmayalım. Keyfi değil, zaruri bu ittihad-ı İslâm.
- 648) İhtilafları atalım, Kur'an'da buluşalım. Keyfi değil, zaruri bu ittihad-ı İslâm.
- 649) Resul'u hakem kılalım, Kur'an'ı anlayalım. Keyfi değil, zaruri bu ittihad-ı İslâm.
- 650) Küfür olmuş tek millet, sana yakışmaz zillet. Keyfi değil, zaruri bu ittihad-ı İslâm.
- 651) Ne o yan ne de bu yan, bizim dinimiz İslâm. Keyfi değil, zaruri bu ittihad-ı İslâm.
- 652) Ey insan! Nedir seni uzak tutan, sana her an tuzak kuran, secdeden alıkoyan?
- 653) Rahmet Senin, şefkat Senin, mal Senin, mülk Senin, münezzehsin, mukaddessin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 654) Kulluk Sana, dua Sana, şükür Sana, hamd Sana, rükû Sana, secde Sana, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 655) Şükür Sana, minnet Sana, övgülerin hepsi Sana, sevgi Sana, aşk Sana, tesbihlerin hepsi Sana, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 656) Çok yüce şerefın Senin, peygamberler gönderensin, ölüleri diriltensin, her zaman hazır Sensin, her yerde nazır Sensin, Varlığın değişmez Senin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 657) Hakkı zuhur ettirensin, tevekkül edilensin, en güzel netice Senin, kuvvetin değişmez Senin, kudretin sarsılmaz Senin, hepsinin menbaı Sensin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 658) Müminlere yâr Sensin, sevip yardım eylersin, hamd Senin, sena Senin, mahlukatın sayısını hakkıyla bilensin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 659) Ademden var edensin, var ettiğini yok edensin, sonra tekrar diriltensin, hayat Senin, ihya Senin, ezelisin, ebedisin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 660) Hayat verip güldürensın, dilersen de öldürensın, mahlukatı dimdik ayakta tutan Sensin, hiçbir şey yoktur ki Sen'den gizlensin. Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 661) Kadrin büyüktür Senin, şanın yücedir Senin, ihsanın ve keremin ne de boldur Senin! Ne zatında, ne esmanda şerikin yoktur Senin. Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 662) Ne ef'alde, ne sıfatta ortağın yoktur Senin, Sen birsin ve teksin, ihtiyaçtan münezzehsin, muhtaç olunan Sensin; ihtiyar, iktidar Senin, Sen Âlemlerin Rabbisin.

- 663) Tövbe edilensin, bağışlayıp affedensin, intikamın çetin Senin, zalimleri hiç sevmezsin, rahmet ve şefkat Senin, mülkün tek sahibisin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 664) Celal Senin, azamet Senin, pek büyük ikram Senin, her işin uyum ile, mahlukatı cem' edensin, her zenginlik Senin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 665) Hidayet Senin, güzellik Senin, hayret veren eserler Senin, ebedî Sensin, her şeyin tek sahibisin, doğru yolu gösterensin, Sen Âlemlerin Rabbisin.
- 666) Susma öyle, konuş gölge! Gölge sen misin, yoksa ben mi?
- 667) Âşğın kalemi, titretiyor âlemi, sen bizimle kal emi? Aşkımızdan al emi?
- 668) Abdalın sözleri, ağlatıyor gözleri. Bildiğin o, söz eri, baktı mı da göz eri.
- 669) Ben ben isem, ben hiçim. Ben hiç isem, ben benim.
- 670) Oku! Kâinatı, tüm mahlukatı oku! O var edendir yoku.
- 671) Sanata sani' gerek, maddeye mana gerek, akıla hikmet gerek. Şiire şâir gerek, resime ressam gerek, kitaba kâtip gerek, icada mucid gerek.
- 672) Haşri anlatmak için, gerek yok fazla söze. O Zât-ı Muhyi küçücük çekirdekten, tohum taneciğinden, koca ağacı yaratarak haşri gösteriyor bize.
- 673) Haşri anlatmak için, gerek yok fazla söze. O Zât-ı Muhyi her bahar mevsiminde yaprakların, çiçeklerin, meyvelerin haşrini gösteriyor her bir göze.
- 674) Haşri anlatmak için, gerek yok fazla söze. Ne güzel misaldir çekirge, uzun bir zaman toprak altında kalan tohum, topluca çıkarılışıyla eder haşri ispat bize.
- 675) Zikirde fikire, keramettir marifet. Saadet saadet, saadettir marifet.
- 676) Ene mahluk, Ente Hâlik. Ene kitap, Ente Kâtip, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 677) Ene hitap, Ente Hatip. Ene hâdis, Ente Vâris, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 678) Ene rahmet, Ente Rahim. Ene hikmet, Ente Hakîm, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 679) Ene ilim, Ente Alîm. Ene hilim, Ente Halim, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 680) Ene sanat, Ente Sani'. Ene noksan, Ente Sübhan, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 681) Ene merzuk, Ente Rezzak. Ene âbid, Ente Mabud, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 682) Ene lütuf, Ente Latif. Ene mahfuz, Ente Hafîz, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 683) Ene dua, Ente Mucîb. Ene seda, Ente Semî', Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 684) Ene sücûd, Ente Vücûd. Ene aşk, Ente Vedûd, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 685) Ene zaif, Ente Kaviyy. Ene âciz, Ente Kadir, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 686) Ene fakir, Ente Ğaniyy. Ene hamd, Ente Hamîd, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 687) Ene şahit, Ente Şehid. Ene muhtaç, Ente Samed, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 688) Ene meyyit, Ente Muhyî. Ene fani, Ente Baki, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 689) Ene âşık, Ente Maşuk. Ene âşık, Ente Maşuk, Ente Rabb'ül Âlemîn.
- 690) Unutmam, unutamam. Varlığımdayım, hep yanımdasın. Şah damarımdan daha yakınsın.
- 691) Unutmam, unutamam. Var edenimsin, can verenimsin. Şah damarımdan daha yakınsın.
- 692) Unutmam, Unutamam. İşitensin, görensın. Hep benimlesin, şah damarımdan daha yakınsın.
- 693) Unutmam, unutamam. Göz verenimsin, söyletenimsin. Şah damarımdan daha yakınsın.
- 694) Unutmam, unutamam. Her şey Sen'i andırır, aşkın ile yandırır. Şah damarımdan daha yakınsın.

- 695) Yûnus kurban olsun Sana, aşk lütuftur Sen'den bana, her sözcüğüm ondan yana, yüreğim aşkınla yana! Firaka nasıl dayana?
- 696) Bir Bir bilir hâlimi. Bilmeyen ne bilsin, akil miyim deli mi? Bildim bileli ben beni, yitirdim kendimi.
- 697) Âşık yoluna feda, Sen'dedir sonsuz vefa. Al ne olur yanına! Rahim ismin hatırına, şefkatinle yargıla!
- 698) Ey Visal Meleği! Seni bilmeyen gafil. Ey Terhis Meleği! Seni sevmeyen cahil. Sensin güller ile gelen, sensin sürgünü bitiren. Sensin Allah'a götüren, sensin hasreti bitiren.
- 699) Selam olsun hakkı ayakta tutanlara, selam olsun hakka tutunanlara.
- 700) Selam olsun özü ve sözü bir olanlara, selam olsun ok gibi dosdoğru olanlara, selam olsun nifaktan korunanlara.
- 701) Selam olsun zulme boyun eğmeyenlere, selam olsun harama değmeyenlere, selam olsun hakkı tebliğ edenlere.
- 702) Sen'den uzak kalınmaz, Sen'siz nefes alınmaz, Sen tek ilahımızsın, yaratamızsın, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 703) Yokken var edensin, cansıza can verensin, işitensin, görensiz, Sen her şeyi bilensin, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 704) Ağlatan, güldürensin, diriyi öldürensin, ölüyü diriltensin, sonsuz kudret sahibisin, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 705) Resul'ü gönderensin, Kur'an'ı indirensin, yolumu gösterensin, tek hidayet verensin, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 706) Hastalık da musibet de her biri derman derde. Temizlersin günahlardan, tek şifa veren Sen'sin, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 707) Rahmetini indirensin, gözyaşımı dindirensin, hikmete erdirensin, her şeyin tek sahibisin, şah damarımızdan bize daha yakınsın.
- 708) Derin gaflete dalınca, Yûnus mecnun sanılınca, ders aldım senden karınca. Son nefesimi alınca, kabirde yalnız kalınca, ne'm kaldı sana varınca?
- 709) Anlayamaz bizi gafil güruh, batılı hakka tercih edenlere yuh! İçtik tertemiz sabuh, zaman mı yoksa, insan mı mefsuh?
- 710) Haramlar unutulmuş, nerede kaldı mekruh? Yolumuz Kur'an ile eder tavazzuh, farklı bedenlerde aynı ruh, meşrebimiz sefine-i Nuh, gönül bu aşk ile mecruh.
- 711) Uyanın kardeşler! Bu gaflet ne diye? Rüşvete diyorlar hediye. Kredi ismi niye? Faiz unutulsun, vicdan yenilsin ve haram helal gibi yenilsin diye.
- 712) Baksana! Şu sefil davet-i umumiye. Aşk kelimesi olmuş battaniye, zina denen pislige. Bu nasıl bir hâlet-i ruhiye? Sanki asr-ı cahiliye, günahlara davetiye, o hâlde cehennem de, müthiş bir ikramiye!
- 713) Yâ Rab! Ver, talebelerime ulvi bir seciye! Kahrolsun, ifrata varan her takiye! Batıla lağımda verilir taziye.
- 714) Allah'ın sevgisini kazanmanın yolu O'nu tanımaktan, tanımanın yolu ise Allah'ın isimlerini bilmekten ve eserleri üzerinde bu isimleri okuyabilmekten geçer.
- 715) Allah zat ismidir, Cenab-ı Hakk'ın bütün esmasının ve sıfatla-rının ifade ettiği tüm manaları kendisinde toplar. Hâlbuki Cenab-ı Hakk'ın diğer kendine has isimleri sadece o ismin sahibine işaret ve

delalet eder. Sair esma ve sıfatlara delalet etmez ve onları tazammun etmez.

716) Allah; bütün sıfat-ı kemâliyenin sahibi, varlığı zaruri ve ibadet edilmeye layık olan Zat-ı Akdes'in ismidir.

717) لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ diyen bir insan esma-i hüsnanın tamamını söylemiş olmakla birlikte Cenab-ı Hakk'ın hiçbir isminde, hiçbir sıfatında, hiçbir filinde hiçbir şekilde ortağının ve benzerinin olmadığını ilân eder ve şirkin her türlüünü reddeder. O hâlde لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ diyen bir insan aynı zamanda لَا خَالِقَ إِلَّا اللَّهُ der, hem

لَا زَارِقَ إِلَّا اللَّهُ der ve hakeza...

718) İslâm'da, bütün kâinatın yaratıcısı, tüm âlemlerin sahibi ve idare edicisi, hem tüm mahlukatın rızık vericisi, ibadet edilmeye layık ve hakeza bir ve tek olan Zat-ı Akdes olarak "Allah" ismi kullanılmaktadır. Cenab-ı Hakk'ın zatını anlatan tek isim "Allah" iken; O'nun diğer sıfatlarını ve özelliklerini anlatan sair isimler de Allah'ın tasvirinin yapılabileceği isimlerdir.

719) Türkçe'de kullanılan "Tanrı", İngilizce'de kullanılan "God", Almanca'da kullanılan "Gott", Fransızca'da kullanılan "Dio", İtalyanca'da kullanılan "Dei", Farsça'da kullanılan "Hüda" ve hakeza hiçbir dildeki hiçbir isim, hiçbir şekilde "Allah" ismini tam olarak karşılamaz ve karşılayamaz.

720) Allah; bir ve tek olan, eşi ve benzeri olmayan, kâinatı yoktan var eden, nihayetsiz ilim, irade ve kudretiyle mizanı koyan, intizamı kuran ve devam ettiren, tüm mahlukatı halk eden, dilediğine hayat veren ve hayatlarını devam ettirebilmek için onlara türlü türlü rızıklar ihsan eden, mahlukatın ölüm zamanlarını ve hayatlarındaki tüm akışı belirleyen, kâinattaki, bildiğimiz ve bilmediğimiz, gördüğümüz ve görmediğimiz tüm âlemlerdeki her şeyin tek sahibidir, ezeldir ve ebedidir. Hiçbir tasarrufunda ortağı yoktur. İlah O'dur, O'ndan başka ilah yoktur. O hamd, şükür ve tüm ibadetlerin sunulabileceği tek ilahdır. Şanı akılların idrak edemeyeceği derecede yücedir, O mükemmeldir ve her türlü noksanlıktan münezzehtir.

721) O Allah ki gördüğümüz, görmediğimiz tüm âlemlerin Rabbidir, tek sahibidir. Göklerde ve yerde hiçbir yerde ve hiçbir şekilde O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Madem vahyin işaretiyle, umum peygamberlerin tebliğiyle, mahlukatının nihayetsiz dillerle ettiği şahadetlerin hakikati ile bu kâinatın ve mahlukatın bir tek Rabbi, bir tek sahibi vardır. Elbette ibadet de kulluk da yalnız O'na edilir.

722) İslâm'da ibadet mefhumu, sadece belirli görevleri ve ödevleri yapmak değildir. Aslında ibadet mefhumu her ameli, her hareketi, her sözü, her duyguyu, her niyeti ve hakeza tazammun eder.

Binaenaleyh aslında ibadet yaşamın tamamını, her anını kapsar.

723) Gerçek varlık tektir. Aslında O'nun gerçekliğinden ve tekliğinden gayrı bir gerçeklik yoktur. O'ndan başka hakiki bir vücut yoktur. Sair bütün varlıklar ancak bu hakiki vücudun, Vâcib-ül Vücut'un halkıyla ve icadıyla vücut bulur, var olur.

724) Sahradaki tane-i kumdan semadaki nücuma kadar tüm kâinat ve içindeki tüm mahlukat bir ve tek Allah tarafından yaratılmıştır. Bu kâinatta, bildiğimiz ve bilmediğimiz âlemlerde hiçbir yerde, hiçbir şekilde O'ndan başka hiç kimse hiçbir şey halk edemez, muhtaçların imdadına yetişemez, dualara karşılık veremez, O dilemedikçe hiç kimse hiçbir şey dileyemez.

725) O tek ilahdır. Her şey O'nundur ve herkes O'nun kuludur. İhtiyaçlar yalnız O'ndan istenir ve muhtaçlara yalnız O, yardım eder.

- 726) Rahman sıfat ismidir, dünyada bütün mahlukata müminlere de kâfirlere de, iyilere de kötülere de rızık ve sayısız nimetler ihsan eden demektir. Rahman ismi Allah'tan başka hiç kimseye verilmez, verilemez.
- 727) Rahmân isminin tecellisinde mahlukatın ihtiyarına ve ameline bağlı olmaksızın bir ikram ve ihsanda bulunma söz konusudur.
- 728) Tüm mahlukatın ilk yaratılışında almış olduğu bütün fitrî kabiliyetler, lütuflar ve ihsanlar Allah'ın Rahmân oluşundan kaynaklanır.
- 729) Üstünde rahmet izi bulunmayan hiçbir varlık yoktur.
- 730) Varlıkların ilk yaratılışları yalnız Allah vergisidir ve iradeye bağlı değildir.
- 731) Rahmân'ın rahmeti bütün mevcudat için güven ve ümit menbaıdır.
- 732) Zerreden atoma, molekülden hücreye, dokudan organa, sistemden metabolizmaya, semadan arza, hacerden şecere, nebattan hayvana, hayvandan insana, çalışandan çalışmayana, itaatkârdan isyankâra, müminden kâfire, muvahhiden müşriğe, melaikelerden şeytana varıncaya dek âlemlerin tamamı Rahmân'ın rahmetine gark olmuştur.
- 733) Başlangıçta çalışana, çalışmayana bakılmaksızın adem âle-minden vücut âlemine göndermek ve o şekilde idare etmek ism-i Rahmân'ın rahmetinin tecellisidir.
- 734) Şayet ism-i Rahmân'ın rahmeti olmasaydı biz halk edilmezdik, hilkatten sahip olduğumuz istidatlardan, ömür sermayesinden ve Allah'ın ihsan ettiği büyük nimetlerden mahrum kalırdık.
- 735) Rahman'ın rahmeti ezeli ve ebedi ve gerçek anlamda rızık ve nimet veren bir mânâyâ münhasır olduğundan Allah-u Teâlâ'dan başkasına Rahmân denilmemiştir, denilmeyecektir.
- 736) Rahmân, mutlak surette Allah-u Teâlâ'ya münhasır bir sıfat ismidir.
- 737) Rahmet ve merhamet; acıyı ve acının felaketini ortadan kaldırıp ve onun yerine sürur ve iyiliği koymaya yönelik bir iyilik duygusudur.
- 738) Allah'ın rahmet ve merhameti; hâşâ insanlarda olduğu gibi kalbi bir iyilik duygusu ya da ruhi bir iyilik meyli anlamında bir iyilik duygusu değildir. İyiliği kastetmek yahut sonsuz rızık ve nimet vermek mânâsındadır.
- 739) Allah rahmet ve inayetiyle muhtaçların tüm hacetlerine cevap verir, onları eksiksiz ve noksansız bir şekilde hayırla neticelendirir. İsm-i Rahman'ın tecellisiyle müşahede ettiğimiz bu rahmet umumdur. Hak etsin, etmesin herkesi ve her şeyi ihata eder.
- 740) Rahman'ın nihayetsiz rahmeti ve ihsanı ve lütuf ve ikramı zâhirî ve batınî her yerde ve her şeyde tecelli eder. Bu zâhirî ve batınî rızıklar ve nimetlerle insan âdeta rahmete gark olur.
- 741) Öyle bir rahmet ki bizi ademden kurtarmış. Hem taş yapmamış, bitki yapmamış, hayvan yapmamış. İnsan olarak yaratmış, nimetlerle donatmış. Kendine muhatap yapmış, bize âyetlerini anlatmış.
- 742) Rüzgârları rahmetinin önünde müjdeci olarak gönderen Rahman, bununla bulutu kaldırır, bize rahmetiyle gökten tertemiz su olan yağmuru indirir.
- 743) Bu şuarsuz ve iradesiz rüzgârlar bizi bilmez ve sesimizi duymaz ki bize merhamet ederek yağmur yüklü bulutları bizim için kaldırıp muhtaç olduğumuz yere sevk etsin! O bulutları, rüzgârları istihdam ederek dilediği yere sevk eden rahmet-i Rahman'dır.
- 744) O Rahman 'dır ki; lütfuyla koca yeryüzünü bize bir beşik, bir döşek; semayı bir bina, bir tavan

yapmış. Hadsiz rızıklarla bizi besler, gökten rahmetiyle indirdiği su ile her türlü rızığımızı temin eder.

745) Bilmüşahede görüyoruz ki rahmet-i Rahman ile türlü türlü rızıklar, nimetler verilmiş. Koca yeryüzü mahlukata bir sofraya gibi serilmiş. İnsan bu ziyafete, bu sofraya pek özel davet edilmiş. Hem o sofrada çeşit çeşit taamlar, tatlılar, meşrubatlar her bir latifemizi hoşnut edecek şekilde dizilmiş.

746) Midemiz için yeryüzünü hadsiz nimetlerle donatılmış bir sofraya olarak seren Rahman latifelerimiz için de ayrı ayrı sofralar sermiş.

747) Yine o rahmettir ki koca kâinatı nihayetsiz kitapları tazammun eden mûcizevi bir kitap yapmış. İnsana da o kitaptan istifade edecek akıl deneni nimeti takmış.

748) Bu kâinat nihayetsiz rızıklar ve nimetlerle donatılmış bir sofradır. Bu sofrayı nimetten en çok istifade eden ve ettirilen insandır.

749) Rahîm sıfat ismidir; çok merhamet edici, verdiği nimetleri iyi kullananları daha büyük ve ebedi nimetler vermek suretiyle mükâfatlandırıcı, ahirette yalnız müminlere merhamet eden anlamına gelmektedir.

750) Allah-u Teâlâ'nın Rahmâniyeti ezele göre iken, Rahîmiyeti ise ebede göredir.

Şair'ül İslam Yunus Kokan